

מרובה פרק שביעי בבא קמא

עו.

עין משפט
נר מצוה

(א) [למן עט.], (ב) [לעיל יב: פסחים, ל' סנהדרין ק"ב]; (ג) [בכורות י"א, ו' ע"ב מוס' לעיל סג, ד"ה רעהו]; (ד) [לעיל ע"ד ע"א, ו' ע"ג]; (ה) [ש"ל גורם ואפילו, ו' ע"ג בתוספות ד"ה והמן ועוד שם פד, ד"ה צעקו ומוס' בכורות לג, ד"ה ה' לאמר שמיטה];

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והשתא וכו' לקמן, י"ב תמילא דף ע"ו וע"ש תמוס' ד"ה גנב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שחיטה וכו' דלאחר מיתה לא חייב מום, ע"י כש"י רש"י מעילה ד"ה תמילא דמקנין:

רבינו הגנאל

תני שילומי כפל, פ"ה הגנב משלם הקרן ... וזממין משלמן הכפל. גנב והקדיש ואחר כך טבח ומכר משלמן תשלומי כפל ואין משלמין ד' וה'. בשלמא אטביחה אינו חייב דכי טבח דהקדיש טבח, אלא אהקדישו נחייב מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים, ופרקינן, ר' שמעי' היא וכו'; והא מדרקתא סיפא ר' שמעי' מכלל דרשיא לאו ר' שמעי', אלא בקדשים קלים ואלבא דר' יוסי הגלילי דאמי קדשים קלים ממון בעלים הן וברשותיה קמי, ואסיקתא, לא שני קדשי קדשים ולא שני קדשי קדשים פטור. מאי קשיא לך, מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים, מכרו להדיוט מכרו להדיוט מעיקרא תורא דראובן השתא תורא דשמעון מכרו לשמים מעיקרא תורא מיקרי והשתא תורא קדשים בחאירותן וכו'. נהי דסבר ר' שמעון מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים, איפכא מיבעי, ליה קדשים שחייב בחאירותן, כגון דאמי הרי עלי עולה, פטור, הוא אכתי לא נפק מרשותיה. אבל אם אמר הרי זה עולה שאין חייב בחאירותן, חייב הנפקו להו מרשותיה. אמר, ר' שמעון אמילתא אחרית קאי, וכן הגונב הקדש מבית בעלין טבחו או מכרו פטור, מאי טעמא וגנב מבית האישי קרינא ביה, ול' שמעי' שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה, אמאי חייב בטביחה, ופרקינן משמ' בשוחט דר' יוחנן, בשוחט תמימים בפנים לשום בעליהן שהיא שחיטה ראויה, ואקשינן בין שחטן לשם בעליהן הרי חזרה קרן לבעליהן, אמאי הוה עלו בשנשפך הדם ויהיב כי לא חזרה קרן לבעליהן.

תשלום דכפל משלמן את הכפל והוא משלם שלשה לצד הקרן: כי קא טבח והקדש קא טבח. דהא בלאחר יאוש קיימין דלי לפני יאוש לא קדשה וכיון דליאוש קנייה הקדש ציאוש ושינוי רשות הלך לאו דמריה קטנא: ר"ש היא. והפריש גניבה זו לנדרו לכיון דחייב בלאחריהו ודבר הגורם לממון הוא כממון דמי ולא מכירה היא ומיהו לענין טביחה פטור דאע"ג דנרשות גנב קיימא דאם אכדו חייב בלאחריהו להקדש חל עליה מיהא שם הקדש לאפוקי מרשות מרה קמא ולא דמריה קא טבח: קדשים קלים. שהקדישו לשלמים: דר' יוסי הגלילי צפ"ק (דף צ"ב). הלכך לאו מכירה היא ומיהו מרשות מרה קמא אפקינהו שם הקדש וכי קא טבח לאו דמריה קא טבח. ל"ה בטביחה משום הכי לא נחייב דבשעת טביחה להקדש יגיעו דאמר צפ"ק דכי אמר רבי יוסי הגלילי ממון צעלים מחיים אצל לאחר טביחה לא אלא משלמן גבוה קא זכו ולא נהירא לי דבכי האי שחיטה לא אמר ר' יוסי הגלילי דמשלמן גבוה קא זכו אלא צמקדש בחלקו שלתקן צקדשים דהויא התם שחיטה וזריקה והקטרת חלבים אצל בשעת טביחה אכתי ממון צעלים הם: אדמי רישא וכו'. דמשמע דלא מני לנימני חיובה צמר דלקדש: לפלוג וליסני. צסיפא ולאשמועינן חיובה אפילו היכא דלקדש קודם טביחה: מכרו להדיוט מעיקרא טורא דראובן. קודם שמכרו קרוי השור על שמו של גנב ומשמכרו קרוי על שם לוקח אצל מכרו עליו לשמים עדיון שם המקדיש מעלו שקרוי עולמו של פלוני: אמרי נהי דסבר רבי שמעון כו'.

דקא סלקא דעתך משום טביחה לא מחייב ליה ר"ש (א) דאפילו הפרישו לשם נדר המוטל עליו אחריות נפק מרשות מריה קמא ונעשה זה שומר להקדש וכי טבח לאו דמריה קא טבח וכי מחייב ליה ר"ש אשתתא דהקדש קמחייב ליה דהויא מכירה הלכך מיבעי ליה למימר איפכא: דאכתי לא נפיק מרשותיה. הלכך לאו מכירה היא ולא טביחה נמי לא מחייב דמרשות מריה קמא נפיק: שאין חייב בלאחריהו חייב אשתתא הקדש דמכירה היא: אמילתא אחריסי קאי. דהיכא דלקדיש גנב בין לנדור בין לנדבה לא מחייב ליה ר"ש לאו אשתתא דהקדש משום דעדיין שמו עליו נדבתו של פלוני ולא אטביחה דהא מרשות מריה קמא נפק אלא גונב הקדש צעלים קאי דכיון דחייב צעלים בלאחריהו כי קא טבח דמריה קא טבח דדבר הגורם לממון כממון דמי: שמעינן ליה לרבי שמעון. דמנתי' דפטור אטביחת טריפה: קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא. דקדשים הנשחטין בחוץ פסולין ומאי טעמא דרבי שמעון דאמר קדשים שחייב בלאחריהו חייב דמשמע שאם גנב קדשים וטבחן דחייב בתשלומי ד' וה': והרי חזרה קרן לבעל הבית. הואיל ולשם צעלים נזבחו: שנשפך הדם. ומיהו בשעת שחיטה ראויה היא: שלא לשם צעליהן. דשחיטה ראויה היא דקיימא לן (נחמס ד' ג). כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כששים וקרבן לא חזרה לבעלים דקיימא לן [שם] שלא עלו לבעלים לשם חובה: צעלי

שחיט מום דמנתיא בסוף תמורה (ג). בהדיא מתו תמימים יקרו וצעלי מומים יפדו דלא צעי העמדה והערכה ואפילו הוי תמימים יקברו: שר"א לשם בעליהן. וה"ה שלא לשמן אי נמי ההוא נמי קרי ליה שלא לשם צעליהן משום שלא עלו לבעלים לשם חובה ונראה לו דוחק להעמיד בנשפך הדם ורז דימי דלוקמא כשנשפך הדם משום דניחא ליה לאוקמא בכל קדשים שחייב בלאחריהו [דבשלא] לשם צעליהן לא מתוקמא בפסח וטעמא דמפלי שלא לשמן:

תשלום דכפ"א. ולעיל (דף ס"א): דמוקי ריש לקיש מתני' לגנב והקדיש ואח"כ טבח משלם תשלומי כפל כשהקדיש צעלים ציד גנב לרדף לומר נמי תשלום דכפל: אלא אהקדש ליחייב. כולה הך סוגיא כר' יוחנן ודלא כר'ש לקיש דמוקי לה לעיל (דף ס"א): כשהקדישו צעלים ציד גנב:

HebrewBooks.org © Mazonim Publishers. No commercial use allowed.

והשתא תורא דשמעון ציד גנב דאמר לקמן (ב) גנב והקדיש חייב ד' וה' דהוי כמוכרו להדיוט היינו צקדשי צדק הבית דלא מיקרו על שם צעלים וקדשי מוצח אומר ר"י אע"ג דמיקרו על שם צעלים ולא הוי הקדש ממכירה מ"מ למ"ד יאוש לא קני חשיב כלאוש ושינוי רשות לענין דחל חשיב כלאוש יאוש דמשמע לעיל (דף ס"א): דצעי לאוכוחי אצ"י לרבה דיאוש לא קני מקרבנו ולא הגוזל ואפילו הכי אמר שם דחל הקדש אע"ג דאכתי לא אסיק אדעתיה דהוי יאוש ושינוי השם אלא משום דהוי יאוש ושינוי רשות:

ורבי שמעון האי אבר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה. הא לא צלטריך אלא משום מ"ד אין לשחיטה אלא לצסוף דלמ"ד דישנה לשחיטה מתמילה ועד סוף מני למפוך אפילו סבר ר"ש שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה אמאי חייב אשחטין חוץ ד' וה' מבי שחט ציה פורתא אסרה וליך לאו דמריה קטנא: שחיטה שאינה ראויה היא ופ"א שמה שחיטה. לגבי ארבעה וחמשה דגמר מוטבוח טבח והכך צר מלגבי לאו דשחטין חוץ דבכתי חייב רחמנא ופ"א ואמאי חשיב ליה שחיטה שאינה ראויה הא יכול לפדות בשעת פירכוס דבר העמדה והערכה היא כדאמרין צפ"ב דחולין (דף ג'). ואין לך מוס גדול יותר משחיטה ואין סבירא לומר דלפי שנפסל שז אין לו פדיון דבשנתא פסול שהוא צריפה כגון פיגול אין לו פדייה משום דמלואה לשרפו כדאמרין צפרק כל שעה (פסחים ד' כ"ד). כל שצדקס פסול צבא צפרק אצל שחיטת חוץ אינה צריפה אלא בצקורה כדאמרין צפרק עד כמה (בכורות דף ק"ב). מי שאינו מומחה וראה את הבכור ושחט על פיו הרי זה יקבר ומיהו לדברי המפרש דלא חשיב המפרכת כחיה אלא כגון ישראל צטמאה ונכרי צטהורה דלאו שחיטה היא דהיא דשחט צה שנים או רוב שנים ועדיין מפרכתת הרי היא כחיה צצפ"ב דחולין (ד' ל' א) וס"ה אין משנה צשום מקום אלא היינו הריא דהעור והרוטב (ס"ה ד' קכ"א). דשונים ישראל צטמאה כו' אצל היכא דשחטה כמיקונה לא חשיב מפרכתת כחיה מתיישב כאן דשחיטת חוץ לאו צת פדייה היא כיון דשחיטה גמורה היא להוציא מידי נצילה וגם להמירה בצאילה אס היא לה פדיון דהכא אליבא דר"ש קיימי צצין רבי יוחנן וצין ר"ל מודו דקדשי מוצח לר"ש היו בכלל העמדה והערכה כדאמרין צפרק צמרה דתמורה (ד' ל' א) ולא פליגי אלא אליבא דרבינן אצל מ"מ קשה לר"ש לקיש אליבא דרבינן דקדשי מוצח לא הוי בכלל העמדה והערכה כדאמר התם דלא משחטני צשום מקום לשום מנא שיהיו נפדין דוחק לומר דמדרבינן הוא דאין נפדין לפי ששעה מוס זה צידים כשאר מטיל מוס שאין נשחט ויתר על ידי איתו מוס וי"ל דמוס צשוא מחיים חשיב מוס לפדות על ידו אצל מוס (ד' לאמר מיתה לא צעלי מומים יפדו דלא צעי העמדה והערכה ואפילו הוי תמימים יקברו: שר"א לשם בעליהן. וה"ה שלא לשמן אי נמי ההוא נמי קרי ליה שלא לשם צעליהן משום שלא עלו לבעלים לשם חובה ונראה לו דוחק להעמיד בנשפך הדם ורז דימי דלוקמא כשנשפך הדם משום דניחא ליה לאוקמא בכל קדשים שחייב בלאחריהו [דבשלא] לשם צעליהן לא מתוקמא בפסח וטעמא דמפלי שלא לשמן:

קח א מיי פ"ב מהל' גניבה הלכה א סמג עשין ע"א:

תורה אור השלם

1. כי יתן איש אל רעהו בסקף או בלים לשומר וגנב מבית דאישי אם יקדא הגנב ישלם שבות ככ ו

מוסף רש"י

וגונב מבית האישי. אחר רחמנא ישלם שנים, ולא מבית הקדש. דאין תשלומי כפל להקדש (בכורות י"א). שחיטה שאינה ראויה לאכילה, לא שמה שחיטה. וכל חיוב ואיסור ההא על ידי שחיטה אינו חל עליה (קדושים נח).